

SAVJETOVANJE SA ZAJNTERESIRANOM JAVNOŠĆU

Nacrt prijedloga Pravilnika o upisniku pružatelja medijskih usluga, elektroničkih publikacija i neprofitnih proizvođača audiovizualnog i/ili radijskog programa

Vijeće za elektroničke medije objavljuje objedinjene primjedbe zaprimljene od strane predstavnika zainteresirane javnosti koji su dostavili primjedbe na Nacrt prijedloga Pravilnika o upisniku pružatelja medijskih usluga, elektroničkih publikacija i neprofitnih proizvođača audiovizualnog i/ili radijskog programa putem održanog internetskog javnog savjetovanja provedenog u razdoblju od 11. do 28. listopada 2013. godine, te očitovanja o prihvatanju / neprihvatanju istih.

Redni broj	Naziv dionika	Članak na koji se odnosi primjedba/prijedlog	Tekst primjedbe/prijedloga	Razlog prihvatanja / neprihvatanja primjedbe ili prijedloga
1.	Udruga za nezavisnu medijsku kulturu	Članak 11. stavak 1. točka 3.	Smatramo da je odredba suviše restriktivna. Iz prakse je poznato da se neprofitni mediji financiraju putem donacija koje su najčešće jednogodišnje, te da prihodi jako variraju iz godine u godinu, pa je zato nerealno očekivati da se radnici u njima zapošljavaju u stalnom radnom odnosu. Nadalje, urednik/ca je u njima najčešće u mandatnom odnosu na određeni rok (npr. u Udruzi za nezavisnu medijsku kulturu urednika bira skupština udruge na rok od dvije godine) i zato je nemoguće da urednik bude u stalnom radnom odnosu. K tome, ovakva odredba ne uvažava činjenicu da gotovo niti jedan start-up projekt ne može odmah na početku svojega rada zaposliti dvoje radnika; prema rješenju koje se nudi ovim Pravilnikom, gotovo niti jedan start-up projekt ne bi mogao biti registriran kod Agencije za elektroničke medije; a upis u taj registar bit će pretpostavka za pristupanju natječajima, iz čega	PRIHVAĆA SE – članak 11. briše se

		<p>proizlazi da se gotovo niti jedan start-up projekt neće moći prijavljivati na natječaje i osigurati sredstva za rad (i buduće zapošljavanje). Naše je iskustvo bilo takvo da prvih šest godina rada nismo imali niti jednog radnika u radnom odnosu, već smo egzistirali samo po honorarima isplaćenim na osnovu autorskih ugovora; ipak, kroz to smo razdoblje stekli određeni kredibilitet, dobivali smo nagrade i priznanja i nitko nam nije osporavao činjenicu da smo medij</p> <p>Shvaćamo da AEM uvodi ovu mjeru kako bi eliminirao portale koji se bave isključivo prenošenjem sadržaja, bez vlastite proizvodnje, ali smatramo da bi trebalo porazmisliti o nekom fleksibilnijem rješenju, pogotovo ako ovu odredbu dovedemo u vezu sa rješenjem iz prethodne točke (3.). Naime ako je uvaženi minimum zaposlenih za registraciju rada portala (elektroničke publikacije) urednik + jedan novinar, tč. 4. bi morala propisivati minimum vlastite proizvodnje s obzirom na toliki broj zaposlenih, a ne limitirati količinu prenesenog sadržaja. Smatramo da je prenošenje sadržaja svojstveno internetu kao mediju i da ga ne bi trebalo na ovakav način ograničavati. (Drugo je pitanje kako regulirati prenošenje neverbalnog materijala, npr. fotografija.) Možda bi se moglo propisom zabraniti prenošenje tuđih sadržaja u totalu, već dopustiti isključivo kratak opis članka s poveznicom na original. No, ukoliko smatrate da se ništa od toga ne može propisati, naš prijedlog je da se odustane od limita 40% i da se omogući registriranje (i) portala čiji se rad zasniva na prenošenju tuđih sadržaja – pri čemu će zadatak natječajnih komisija pri dodjeli javnih sredstava biti da</p>	<p>PRIHVATA SE – članak 11. briše se</p>
--	--	--	--

			javna sredstva usmjere prema onim registriranim portalima koji doista imaju kvalitetnu vlastitu produkciju (bez obzira na to da li pritom i prenose sadržaje s drugih elektroničkih publikacija)	
2.	Ministarstvo kulture	Članak 10. stavak 3.	<p>Smatramo da odredba o dokazivanju ispunjavanja uvjeta iz članka 48. stavka 3. Zakona o elektroničkim medijima ne zadovoljava načelo proporcionalnosti sredstva (financijskog izvješća čiju je reviziju obavila ovlaštena osoba) i cilja (dokazivanja da je nakladnik isplaćivao plaće koje ne premašuju "iznos dobiven umnoškom najvećega koeficijenta složenosti poslova za radna mjesta I. vrste i osnovice za izračun plaće sukladno zakonu kojim se uređuju plaće u javnim službama i podzakonskom propisu kojim se utvrđuju koeficijenti složenosti poslova za područje kulture"). Revizorsko izvješće, naime, može svojom cijenom odvratiti nakladnike od prijave.</p>	PRIHVAĆA SE – u članku 10. stavku 3. brišu se riječi „čiju je reviziju obavila osoba ovlaštena za obavljanje poslova revizije“
		Članak 10.	Također predlažemo Vijeću da ponovno razmotri primjenu odredbi članka 10. Pravilnika na novopokrenute ili elektroničke publikacije u postupku pokretanja, kao i takve neprofitne proizvođače radijskog i televizijskog programa.	Novopokrenute elektroničke publikacije koje zahtjev podnose u godinu kad su osnovane ne podnose financijsko izvješće
		Članak 11. stavak 1. točka 3.	Uvažavajući namjeru Vijeća da jednim od kriterija za upis u Knjigu pružatelja elektroničkih publikacija stimulira zapošljavanje u medijima, bojimo se ipak da odredba o najmanje dvije stalno zaposlene osobe može biti nesavladivom zaprekom za upis mnogih manjih i novopokrenutih elektroničkih publikacija. Upis u Knjigu, kao što je poznato, često se postavlja kao uvjet za prijavu na različite natječaje za financiranje redakcijskog	PRIHVAĆA SE – članak 11. briše se

			<p>rada. Prema tome, ako se nakladnik bez sredstava za zapošljavanje ne može upisati u Knjigu, on, osim što time čini prekršaj iz članka 83. stavka 1. točke 8. Zakona o elektroničkim medijima, često ne može niti aplicirati na natječaj, niti eventualno postati korisnikom sredstava koja bi mu to zapošljavanje omogućila. Nadalje, pravi problem s padom stalnog zapošljavanja u medijima i njegovim negativnim utjecajima na autonomiju i kvaliteta novinarstva nastaje kod nakladnika većih elektroničkih publikacija koji raspolažu značajnijim sredstvima, no ipak izbjegavaju zapošljavanje putem ugovora o radu na neodređeno vrijeme. Takve nakladnike ova odredba, međutim, vjerojatno neće stimulirati da povećaju zaposlenost. Drugim riječima, ako je cilj ove odredbe, kao što pretpostavljamo, bila stimulacija zapošljavanja, u obzir bi trebalo uzeti relaciju ukupnih rashoda nakladnika i troškova rada po ugovorima na neodređeno vrijeme, što opet može postati prezahtjevnim za evaluaciju. Također, Zakon o medijima u članku 2. ne pravi substancijalnu razliku između novinarskog zaposlenja na temelju ugovora o radu i obavljanja novinarske djelatnosti kao samostalnog zanimanja. Pritom valja imati na umu da se - ne najmanje pod utjecajem internetskih komunikacija - u raspravi o definiciji pojma novinara, koja se reflektira i na buduće izmjene Zakona o medijima, pojavljuju mjerodavne argumentacije u korist tzv. neinstitucionalne definicije novinarstva. Prema takvom pristupu, novinarkom odnosno novinarom se ne bi smatrala osoba koja je (na neki od legalnih načina) zaposlena kod medijskog poslodavca, nego svaka osoba koja se bavi prikupljanjem, preradom i objavom informacija s ciljem javnog informiranja.</p>	
--	--	--	---	--

		<p>Članak 11. stavak 1. točka 4.</p>	<p>Prema tome, osim što mogući smjer razvoja definicije pojma novinara može utjecati i na buduće pravno određenje pojma medija, već sasvim aktualno iskustvo govori u prilog široj definiciji elektroničke publikacije: nekoliko profesionalnih ali nezaposlenih novinara danas može pokrenuti elektroničku publikaciju koja može udovoljavati svim drugim standardima i kriterijima, ali tu publikaciju ne bi mogli upisati u Knjigu niti eventualno aplicirati za neke izvore financiranja svog rada. Zbog svega toga predlažemo da se kriterij 3. članka 11. izostavi ili barem vremenski kondicionira (npr. da el. publikacija treba zaposliti najmanje dvije osobe u tri godine po upisu), a stimulacija zapošljavanja ostvari putem drugih instrumenata, poput odgovarajućih kriterija za dodjelu sredstava Fonda za pluralizam.</p> <p>Kriterij koji stimulira proizvodnju i objavu vlastitih sadržaja također smatramo vrijednim uvažavanja. Međutim, uz problem utvrđivanja (prebrojavanja) takvih sadržaja, odredbu smatramo nepreciznom. Nije, naime, jasno što se smatra “vlastitim” sadržajem. (Smatra li se takvim, recimo, i prijevod sa stranog jezika nekog teksta u koji je također uložen nemali rad? Što ako je neki sadržaj objavljen u više medija itd.?)</p> <p>Skrećemo pažnju i na dva formalna aspekta koje bi također prilikom donošenja pravilnika trebalo uzeti u obzir. U stavku 2. članka 80. Zakona o elektroničkim medijima stoji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - da prijavu el. publikacije može, uz pravnu, podnijeti i fizička osoba; 	<p>PRIHVAĆA SE – članak 11. briše se</p> <p>DJELOMIČNO SE PRIHVAĆA – članak 11. briše se</p> <p>U članku 5. stavku 1. ZEM-a propisano je da djelatnost pružanja audio i/ili audiovizualnih medijskih usluga, kao i usluga elektroničkih</p>
--	--	--------------------------------------	--	---

			<p>- da to mora učiniti “prije prve objave elektroničke publikacije”.</p> <p>Zaključno, smatramo da nema potrebe uvjetovati upis u upisnike medija i medijskih proizvođača bilo čime osim točnošću i ažurnošću informacija o njima. Umjesto toga, pažnju bi trebalo razradi odgovarajuće klasifikacije s ciljem da u konačnici i praktičari i istraživači medija, kao i sveukupna javnost dobiju kvalitetnu bazu podataka o medijima u Hrvatskoj</p>	<p>publikacija, prema ovom Zakonu i posebnim zakonima, obavlja pružatelj medijskih usluga upisan u sudski ili drugi propisani registar u Republici Hrvatskoj te ako uz opće uvjete ima sjedište i uredništvo u Republici Hrvatskoj</p> <p>PRIHVAT SE – članak 11. briše se</p>
3.	Hrvatski telekom d.d.	Članak 11.	<p>HT smatra kako prva od ponuđenih verzija teksta članka 11. Nacrta prijedloga Pravilnika uvodi značajne dodatne obveze, od kojih bi neke zahtijevale bitne promjene u cjelokupnom pružanju elektroničkih publikacija, a djelomično i zakomplicirale njihovo uređivanje te posljedično osiromašile sadržaj elektroničkih publikacija.</p> <p>Tako je primjerice u članku 11., stavku 1., točki 6. predviđeno da svi tekstovi i sadržaji moraju biti potpisani, a uz prenesene sadržaje mora biti naveden izvor i autor, te kako svaki audiovizualni sadržaj mora biti potpisan punim imenom autora. Iako elektronička publikacija tportal.hr posvećuje visoku razinu pažnje potpisivanju izvora ukoliko je sadržaj prenesen, odnosno potpisivanju autora u sadržaju proizvedenom unutar tportal.hr-a, ističemo kako ovakva obveza u velikom broju slučajeva nije primjenjiva, a ponekad je i protivna interesu autora. Naime, ustaljeni je novinarski</p>	<p>PRIHVAT SE – članak 11. briše se</p>

		<p>standard da se uz kratke informacije i agencijske vijesti ne navodi ime autora. Nadalje, često sam autor smatra da u tekstu nema dovoljno „autorstva“ da bi ga potpisao, ukoliko je npr. uz agencijsku informaciju prikupio i dodatan podatak, a bez daljnje značajne obrade. Sukladno gore navedenom, smatramo da potpisivanje tekstova treba obavljati sukladno najširoj novinarskoj praksi, sa strogim navođenjem izvora, odnosno medija – kada se prenosi tuđi sadržaj, i to u skraćenom obliku sukladno dogovoru koji su postigle dvije najveće izdavačke kuće EPH i Styria, uz pokroviteljstvo Hrvatskog novinarskog društva 2011. godine.</p> <p>Slijedom gore iznesenog, smatramo kako bi tekst Pravilnika trebao sadržavati alternativni tekst odredbe članka 11., ponuđen u Nacrtu prijedloga Pravilnika, prema kojem detaljne kriterije za upis elektroničkih publikacija u Knjigu pružatelja elektroničkih publikacija propisuje Vijeće temeljem članka 69. stavka 1. točke 17. Zakona o elektroničkim medijima – Preporukama za provedbu Zakona o elektroničkim medijima. Na ovaj način bi se omogućilo da se vezano uz izdavanje takve Preporuke provede nešto opsežnija i kvalitetnija javna rasprava odnosno savjetovanje, u okviru kojeg bi se pravilno utvrdilo postojeće stanje i odabrale primjerene mjere koje će učinkovito doprinijeti unaprjeđenju ove vrste elektroničkih medija.</p> <p>Zaključno, s obzirom na dodatne obveze koje bi se uvele novim Pravilnikom predlažemo da u završnim odredbama bude predviđeno i prijelazno razdoblje u kojem bi se omogućilo usklađivanje pružanja elektroničkih publikacija s novim pravilima.</p>	<p>PRIHVAT SE – u Pravilnik se ugradio novi članak 16.</p>
--	--	---	--

4.	Nenad Bartolčić	Članak 11.	<p>Smatram da u kontekstu sadašnjeg stanja u Upisniku ovim Pravilnikom o Upisniku moraju biti definirani i SADRŽAJNI a ne samo formalni kriteriji prema kojima se Vijeće AEM rukovodi i donosi odluku o (ne)upisu pojedinih elektroničkih publikacija (najčešće internet portala).</p> <p>Odnosno, ukoliko pak nisu jasno definirani i SADRŽAJNI kriteriji tada Vijeće AEM više ne bi smjelo prema tom sadržajnom kriteriju (na temelju kojeg zaključuje koja je širina zainteresirane javnosti za sadržaje) odlučivati koja će elektronička publikacija biti upisana ili ne, tj. moralo bi donošenjem i primjenom novog Pravilnika ponovno revidirati postojeće upisane elektroničke publikacije tj. dopustiti upis i onima koje se tijekom 2011. godine odlukom Vijeća AEM prema trenutno važećim kriterijima ispisanе.</p> <p>Naime, trenutno je na snazi neprihvatljivi i vrlo proizvoljni kriterij prema kojem AEM ne upisuje (ili je svojevremeno ispislala) velik broj elektroničkih publikacija web portala) u Upisnik pružatelja elektroničkih publikacija na osnovu potpuno pogrešno i netransparentno postavljenog kriterija da se svojim "cjelokupnim sadržajem elektronička publikacija obraća široj javnosti", pri čemu se uopće ne definira što se podrazumijeva pod "široj javnosti", da li se ona shvaća u smislu "sadržaja" tj. preferencija definirane ciljne grupe ili u smislu određene kvantifikacije korisničke publike, što trenutno ima za posljedicu da portal koji je specijaliziran za npr. film ili za npr. knjigu ili koji drugi užu segment ne može biti upisan u Upisnik zbog proizvoljnog tumačenja da se</p>	PRIHVAĆA SE – članak 11. briše se
----	-----------------	------------	--	-----------------------------------

			<p>"ne obraća široj javnosti" iako je više ljudi koji čitaju knjige, gledaju filmove... od onih koji to ne čine.</p> <p>Po ovakvom pogrešnom tumačenju ispada da "širu javnost" ne zanima film, knjige. tj. kultura, znanost i obrazovanje, a što donosi štetne učinke po navedene "diskriminirane" sektore, a portalima koji se prema ovakvim kriterijima ne mogu upisati (iako zadovoljavaju sve ostale FORMALNE kriterije) onemogućuje prijavu na neke natječaje na kojima se inzistira da su upisani u Upisnik.</p> <p>U tom smislu nije mi prihvatljiva prijedlog "alternativnog" članka 11. prema kojem bi Vijeće AEM samostalno naknadno propisivalo detaljne kriterije, pri čemu je krajnje nejasno ima li javnost i mediji koji dolaze pod te kriterije ikakvog upliva na te naknadno formulirane kriterije.</p>	
--	--	--	---	--